

Academia de Științe a Moldovei
Centrul Proiecte Internaționale
Center for International Projects

B-dul Stefan cel Mare 1,
MD 2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel: 37322-271671, 274534
E-mail: intprojects@asm.md,
www.cpi.asm.md

Raport de activitate
al Centrului Proiecte Internaționale al Academiei de Științe a Moldovei
pentru anul 2015

I. Introducere

Pe parcursul anului 2015 Centrul Proiecte Internaționale (CPI) al Academiei de Științe a Moldovei (AȘM) și-a axat activitățile pe promovarea și implementarea programelor bilaterale de granturi prevăzute în cadrul Acordurilor de colaborare internațională dintre Academia de Științe a Moldovei și diferite organizații și fonduri internaționale din sfera cercetare-inovare, implementarea statutului de țara asociată la Programului-cadru al Uniunii Europene de Cercetare-Inovare „ORIZONT 2020”, promovarea științei autohtone pe plan european și internațional, prin activizarea participării comunității științifice în diferite proiecte, dar și participarea eficientă la evenimentele științifice internaționale de amploare.

În perioada de referință în atenția Centrului Proiecte Internaționale a fost și monitorizarea activității Rețelei Punctelor Naționale, Regionale și Locale de Contact, a reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali în Comitetele de Program ale Programului-cadru al Uniunii Europene de Cercetare-Inovare „ORIZONT 2020”, a Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie pe lângă Uniunea Europeană și promovarea Programului EURAXESS.

Una din activitățile primordiale ale Centrului a fost și continuarea implementării prevederilor Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea Republicii Moldova la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare ORIZONT 2020 (2014-2020) (H2020).

Până în prezent datorită activităților întreprinse de CPI în comun cu AȘM în cadrul Programului Orizont pentru anii 2014-2015 au fost depuse peste 130 de propuneri, care includ peste 180 de participanți din Republica Moldova, după cum urmează: 68 din instituții de cercetare, 56 din universități, 27 din IMM-uri, 19 din ONG-uri și 16 din alte organizații.

Până în prezent de către Comisia Europeană a fost luată decizia pozitivă pentru susținerea a 15 proiecte. Informația privind participarea în H2020 va fi actualizată în martie-aprilie 2016.

În comparație cu țările din Parteneriatul Estic, luând în considerație numărul de populație, Republica Moldova este cel mai activ participant la apelurile din Programul ORIZONT 2020 în perioada 2014-2015.

II. Gestionarea și monitorizarea implementării proiectelor bilaterale și multilaterale
Gestionarea și monitorizarea implementării proiectelor bilaterale și multilaterale

Colaborarea bilaterală este una din cele mai eficiente căi de dezvoltare a cooperării științifice la nivel regional, european și internațional și reprezintă o oportunitate deosebită pentru crearea și

consolidarea parteneriatelor de participare la programele de cercetare științifică și tehnologică cu resurse financiare considerabile.

Pe parcursul perioadei de referință, în baza Acordurilor de colaborare tehnico-științifică ale AȘM de către Centrul Proiecte Internaționale, a fost monitorizată derularea proiectelor bilaterale cu Germania (10 proiecte), Belarus (15 proiecte), Italia (10 proiecte), Ucraina (6 proiecte) și STCU (12 proiecte).

În total în anul de referință s-au început activitățile în 53 de proiecte bilaterale, din care: 37 de proiecte aplicative și 16 de proiecte fundamentale.

Dezvoltarea **cooperării multilaterale** este organizată prin participarea la Inițiativele UE de Programe Comune și instrumentele ERA-Nets și apeluri regionale, care prevăd dezvoltarea și valorificarea relațiilor instituțiilor și organizațiilor naționale cu instituțiile și organismele europene, dar și cu instituțiile similare din statele membre ale UE în domeniul tehnico-științific, identificarea și aplicarea în instituțiile naționale a bunelor practici ale acestor state în domeniul gestionării sferei de cercetare-inovare. Actualmente sunt în derulare următoarele programe: FP7 ERA.NET-RUS-PLUS, H2020 JPI WaterWorks-2014-2015 ERA-NET COFUND, BMBF Danube Regional Call. În cadrul proiectului ERA.NET-RUS-Plus și-au început activitatea 2 proiecte: de la Institutul de Fizică Aplicată al Academiei de Științe a Moldovei și Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei

II. **Contributia CPI la implementarea statutului de țara asociată la H2020**

Pentru valorificarea statutului de țară asociată la H2020 și promovarea oportunităților Programului H2020, activitatea Centrului a fost axată pe dezvoltarea și perfecționarea în continuare a platformei funcționale prin intermediul instrumentelor existente, și anume:

- a. *Activitatea Rețelei Punctelor Naționale și Locale de Contact;*
- b. *Participarea activă a reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali în Comitetele de Program ale Programului H2020;*
- c. *Asigurarea funcționării Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie de pe lângă Uniunea Europeană (MOST);*
- d. *Promovarea Programului EURAXESS și Cartei Europene a Cercetătorului și Codului de Conduită și Recrutare a Cercetătorului;*
- e. *Dezvoltarea activităților de cooperare internațională;*
- f. *Organizarea evenimentelor de informare, instruire și promovare a noului Program al Uniunii Europene de Cercetare și Inovare ORIZONT 2020.*

Activitatea Rețelei Punctelor Naționale și Locale de Contact, inclusiv evenimentele de informare și promovare

În 2015 componența Rețelei Punctelor Naționale de Contact H2020 (NCP) stabilită conform structurii Comisiei Europene și-a continuat activitatea prin organizarea zilelor de informare pentru diseminarea informației despre apelurile de concurs anunțate în cadrul programului H2020. Extinderea Rețelei NCP a avut drept scop creșterea vizibilității acesteia pe plan intern și extern, sporirea gradului de profesionalism a NCP-urilor, oferirea consultanței echipelor de cercetare din RM în procesul de elaborare și depunere a propunerilor de proiecte, implementarea practicilor europene de succes în domeniu.

În calitate de instituție gazdă a Rețelei Punctelor Naționale de Contact, Centrul Proiecte Internaționale a coordonat și susținut toate activitățile rețelei ce țin de promovarea Programului Orizont 2020. Pe parcursul perioadei de referință au fost organizate seminare de informare și seminare practice de scriere a proiectelor la H2020 într-un șir de organizații din sectorul

public și privat, instituții de învățământ superior, organizații non-guvernamentale, întreprinderi mici și mijlocii, precum și în instituțiile de cercetare ale AȘM.

În perioada de referință Centrul Proiecte Internaționale a organizat peste 60 de zile de informare și evenimente promoționale, peste 34 de seminare practice pentru perfectarea cererilor de proiect, căutarea partenerilor, crearea consorțurilor, înregistrarea organizațiilor la Comisia Europeană, etc., la care au participat peste 2000 de persoane.

Un rol important în diseminarea informației operative privind programele comunitare europene l-a avut și marcarea Zilelor Europei – 10-16 mai 2015, la Chișinău și Soroca, pe parcursul cărora CPI și Rețeaua Punctelor Naționale de Contact au organizat seminare practice de scriere a proiectelor și de informare cu grupele-țintă de cercetători din diferite instituții de cercetare ale AȘM și de învățământ superior. Astfel, Punctele Naționale și Locale de Contact informează operativ comunitatea științifică asupra celor mai relevante și importante noutăți din domeniul responsabil prin intermediul Buletinelor Informaționale. Acestea sînt plasate pe portalul <http://www.cpi.asm.md/>, al Centrului Proiecte Internaționale, pe pagina oficială creată pentru programul H2020 www.h2020.md și, în caz de necesitate, pot fi expediate prin intermediul poștei electronice tuturor persoanelor incluse în baza de date.

Pe parcursul perioadei de referință au fost organizate diferite evenimente de amploare la nivel național cu implicarea tuturor actorilor responsabili de promovarea programelor comunitare europene. În perioada 9-12 noiembrie, 2015 Centrul Proiecte Internaționale de comun cu Punctele Naționale de Contact cu participarea experților de la Comisia Europeană **a organizat o săptămîna de lansare a apelurilor Programului ORIZONT 2020 pentru anii 2016-2017 pentru publicul larg – reprezentanți ai sectorului CDI, IMM-uri și ONG-uri**. La acest eveniment au participat peste 600 de persoane din Republica Moldova.

O altă activitate marcantă a anului 2015 a fost evenimentul cu genericul „Noaptea Cercetătorului”, care a avut loc pe data de 25 septembrie 2015 în scuarul AȘM, cu participarea reprezentanților Guvernului RM, Comisiei Europene și a Delegației Uniunii Europene în Moldova. Acest eveniment este organizat concomitent practic de toate țările membre și asociate ale UE. Noaptea cercetătorilor este un eveniment unic pentru promovarea carierei în domeniul cercetării și propagarea rezultatelor științifice în societate. La acest eveniment au participat peste 3000 de persoane.

Evenimentul de promovare a științei în societate într-o formă accesibilă și pe înțelesul tuturor „**Science Slam**”, care a avut 3 ediții în 2015, a permis tinerilor cercetători să prezinte într-un mod inadecvat pentru publicul larg rezultatele științifice obținute.

Pe data de 5 noiembrie a perioadei de referință cu suportul Centrului Proiecte Interanționale a fost posibilă pentru prima dată și la Chișinău acțiunea de promovare a programului EURAXESS: **“EURAXESS Road Show”**, organizat de Comisia Europeană, în cadrul acestui program. Evenimentul în sine reprezintă o oportunitate pentru toți cercetătorii de a lua lecții practice privind căutarea unui loc de muncă temporar într-o instituție de cercetare de înaltă calificare din Uniunea Europeană, precum și elaborarea, plasarea și distribuirea unui CV pe rețeaua pan-europeană a programului EURAXESS.

Activitatea reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali în Comitetele de Program ale Programului ORIZONT 2020

Anul 2015 a fost o perioadă de perfecționare a sistemului de consultanță-asistență a reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali de la structura caracteristică PC7 spre cea a Programului ORIZONT 2020, discutarea și pregătirea unui nou pachet de lucru pentru anii 2016-2017 în cadrul H2020. În această ordine de idei, împreună cu activitățile naționale în vederea pregătirii cercetătorilor spre participare în cadrul noului

program, cu noi trăsături specifice și un scop mai vast, Centrul Proiecte Internaționale a întreprins un șir de măsuri în vederea pregătirii acestora pentru a prelua noile sarcini și a reflecta componentele noului program.

Oficiul pentru Știință și Tehnologie al Republicii Moldova pe lângă Uniunea Europeană (MOST)

Integrarea în Spațiul European de Cercetare a început să ia amploare din momentul în care echipele de cercetători din țară au început să manifeste un interes sporit pentru apelurile lansate în cadrul programelor comunitare Programul Cadru 7 și, ulterior, Programul Orizont 2020.

Odata cu asocierea la programele comunitare se impun și un set de criterii la care trebuie să se racordeze întreaga comunitate științifică din Republica Moldova.

În acest context, activitatea Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie pe lângă Uniunea Europeană (MOST) devine extrem de necesară. Prin intermediul Oficiului MOST, Republica Moldova este reprezentată în rețeaua oficiilor pentru știință și tehnologie a Țărilor Membre UE, IGLO. Această rețea este o structură prin intermediul căreia informația de ultimă oră, este prezentată, discutată și, adesea, redirecționată către Comisia Europeană cu anumite propuneri. Marele avantaj pentru Republica Moldova este că participă și contribuie la acest proces, având acces la detalii oferite, în unele cazuri, doar Statelor Membre. De cealaltă parte, aceasta este o posibilitate de a promova potențialul științific și tehnologic din Republica Moldova în spațiul european de cercetare.

În altă ordine de idei, MOST-ului îi revine sarcina să contribuie la avansarea dialogului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană pe dimensiunea cercetării-inovării, prin participarea la ședințele de lucru a grupurilor din cadrul ERAC, Comitetelor de Program, conferințelor cu participarea reprezentanților Comisiei Europene, cât și a reprezentanților organizațiilor din sfera științei și inovării a Țărilor Membre ale Uniunii Europene.

Un aspect important al activității MOST pentru perioada 2015 a fost comunicarea eficientă cu CPI, Punctele Naționale de Contact, beneficiarii din sfera științei și inovării din Republica Moldova (Ministere, universități, ONG-uri).

Programul EURAXESS

EURAXESS este o inițiativă unică, lansată de Comisia Europeană (Uniunea Europeană) pentru promovarea carierelor de cercetare și facilitarea mobilității cercetătorilor din întreaga Europă. Academia de Științe a Moldovei a semnat la 3 octombrie 2011 Declarația de Angajament a Membrilor Serviciilor Rețelei EURAXESS. Prin această Declarație, instituția auxiliară a AȘM - Centrul Proiecte Internaționale, a fost desemnată în calitate de instituție gazdă și de legătură a Serviciilor de Rețea EURAXESS din Republica Moldova, cu scopul creării și menținerii portalului EURAXESS Republica Moldova (www.euraxess.md), ca instrument de promovare a acestei inițiative.

Ca urmare a configurării Rețelei Serviciilor programului de mobilitate EURAXESS din Moldova în anul 2015 aceasta de la numărul de 11 Puncte Locale de Contacte a crescut la 25, pe lângă aceasta a avut loc și deschiderea oficială a două Centre regionale de Servicii EURAXESS – Centru (*Academia de Științe a Moldovei, Centrul Proiecte Internaționale*) și Sud (*Universitatea de Stat din Comrat*). Centru regional Nord (*Universitatea "Alec Russo" din Bălți*) urmează a fi deschis oficial în 2016. Rețeaua constituie instrumentul de promovare a carierei de cercetare și facilitarea mobilității cercetătorilor din întreaga Europă, oferind asistență individuală cu privire la problemele administrative, legale, acomodare, cursuri etc.

În scopul promovării și informării comunității științifice au fost editate și distribuite peste 1500 de pliante informative (distribuite în cadrul zilelor de informare, consultanță, training-urilor, workshop-urilor, evenimentelor: Zilele Europei, Noaptea Cercetătorilor Europeni 2015, EURAXESS on Tour, InfolInvent 2015). Pe lângă pliante au fost elaborate 100 de postere, plasate în

instituțiile de cercetare, universități, organizații dedicate în totalitate programului de mobilitate a cercetătorilor EURAXESS și beneficiilor acestuia, precum și în cadrul evenimentelor susmenționate.

Pentru informarea publicului larg la nivel național au fost publicate mai multe articole pe diferite canale informative, de asemenea 2 prezențe radio, 1 prezență TV și publicarea periodică a buletinelor informative.

Crearea serviciului de asistență (Help – Desk) pe portal național www.euraxess.md a asigurat asistența și consultanța a peste 30 de persoane din străinătate, inclusiv și membrii Diasporei științifice din Moldova, care au fost motivați să efectueze stagii de muncă, schimb de experiență în Moldova. Pe lângă acordarea asistenței, pe portal se plasează periodic noutăți, informații utile vizitatorilor care accesează site-ul dat.

Comunicarea cu comunitatea științifică s-a efectuat și prin organizarea sesiunilor informative peste 30 în acest an, prezența la aceste sesiuni întrunind un număr de aproximativ 1000 de persoane. Totodată, în cadrul acestor sesiuni a fost oferită asistență individualizată și desemnată informația cu privire la diferite evenimente organizate de partenerii din străinătate: seminare, training-uri, conferințe cu tangență la inițiativele programului pentru cercetători și reprezentanții organizațiilor interesate.

Carta Europeană a Cercetătorului și Codul de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorului

- O altă realizare a inițiativei programului de mobilitate EURAXESS la nivel național a fost stimularea instituțiilor de cercetare din Moldova să subscrie la standardele „Strategiei de resurse umane pentru cercetători” (Human Resources Strategy for Researchers - HRS4R), un instrument care ajută angajatorii și finanțatorii din sfera cercetării să pună principiile Cartei & Codului în practică, definind astfel drepturile și obligațiile acestora, rezultând în obținerea logo-ului „Excelența în cercetare” și, prin urmare, la creșterea transparenței, vizibilității și prestigiului la nivel internațional a instituțiilor beneficiare ale acestuia.

Au fost organizate ședințe pentru acordarea serviciilor de consultanță, privind implementarea practică a prevederilor Cartei Europene a Cercetătorilor și Codului de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor, prin demararea procesului de efectuare a analizei interne și integrării acestor prevederi în propriile strategii ale resurselor umane:

- *Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale*
- *Universitatea Agrară de Stat din Moldova*
- *Institutul de Cercetări Juridice și Politice, AȘM*
- *Insitulul de Istorie al AȘM*
- *Universitatea de Studii Europene din Moldova*
- *Institutul de Inginerie Electronică și Nanotehnologii "D. Ghițiu", AȘM*
- *Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" etc.*

A fost distribuit instituțiilor interesate un chestionar, ce s-a axat pe cuantificarea indicatorilor pentru a determina nivelul la care sunt aplicate principiile Cartei și Codului pe cele patru dimensiuni-cheie în instituțiile de cercetare-dezvoltare: Recrutarea Deschisă a Cercetătorilor și Portabilitatea Granturilor; Securitatea Socială; Atractivitatea Condițiilor de Angajare și de Lucru; Dezvoltarea Competențelor Profesionale și Oportunități de Pregătire a Cercetătorilor.

Fiind cea mai activă și consecventă la capitolul Human Resources Strategy for Researchers - HRS4R, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei (UnAȘM), care a dat startul procesului de aplicare în practică a Cartei și Codului, a fost urmată de Universitatea de Stat din Moldova care a obținut logo-ul în data de 17 iulie 2015 și Institutul Național de Cercetări Economice în data de 6 septembrie 2015.

Un alt indicator al recunoașterii importanței, eficienței și succesului Rețelei Naționale de Servicii EURAXESS a fost includerea Republicii Moldova în programul EURAXESS – on tour, în care două autobuze interactive au vizitat timp de două luni 34 de orașe din 16 țări europene, ajungând la 5 noiembrie 2015 și la Chișinău, pentru a oferi tinerilor cercetători informații despre pașii necesari pentru integrarea în peisajul cercetării și inovării, oferit de Spațiul European de Cercetare. La acest eveniment au participat peste 250 de persoane, ceea ce a fost un lucru impresionant pentru experții care au venit din Bruxelles, și a fost menționat la evenimentul din Bridgehead Organisation meeting din luna noiembrie.

Dezvoltarea activităților de cooperare internațională

În perioada de referință, Centrul Proiecte Internaționale a contribuit la susținerea cercetătorilor din Moldova prin diverse instrumente ce urmăresc conectarea mediului de cercetare local cu cel din Spațiul European de Cercetare.

Luînd în considerație comunicarea Comisiei Europene SEC (COM(2012) 392 „A Reinforced ERA Partnership for Excellence and Grow”, February Competitiveness Council Conclusion on the 2014 Progress Report (2014), ERAC Opinion the ERA Roadmap 2015-2020 (20.04.2015), statele membre ale Uniunii Europene au elaborat Foaia de parcurs pentru integrarea în Spațiul European de Cercetare (ERA Roadmap) la nivel European și indicatorii pentru monitorizarea și evaluarea impactului pozitiv al Foii de parcurs pe durata anului 2015.

Facilitarea integrării în ERA poate fi realizată prin diferite oportunități oferite în cadrul inițiativelor și proiectelor UE. În cadrul proiectului PC7 IncoNet EaP: „STI International Cooperation Network for Eastern Partnership Countries”, au fost oferite *Granturile de Mobilitate* acordate beneficiarilor pentru participare la evenimente europene de brokerage sau evenimente științifice de anvergură, organizate în țările membre ale UE și cele asociate. Scopul acestei inițiative constă în promovarea participării reprezentanților mediului academic și de afaceri pe domeniile *sănătate, energie și schimbări climatice* la Programul Cadru Orizont 2020. În acest sens, au fost acordate un număr de 12 granturi de mobilitate în baza de concurs.

Participînd la evenimentele menționate, beneficiarii au avut oportunitatea de a stabili contacte cu parteneri europeni din domeniul de activitate, de a-și extinde rețeaua științifică, de a-și prezenta propunerile de proiect unui auditoriu extins, de a stabili parteneriate de lungă durată și de a aplica în comun la proiecte de cercetare europene în cadrul programului H2020.

De asemenea, la data de 11 noiembrie 2015, Centrul Proiecte Internaționale a organizat un atelier de lucru axat pe domeniile Programului Orizont 2020: *Inovarea în IMM-uri, Accesul la finanțarea de risk, sănătate, energie, schimbări climatice*. În calitate de experți, au participat Puncte Naționale de Contact din Belgia, Paris și Germania. Un număr total de 270 de participanți au fost prezenți la acest training, avînd posibilitatea de adresa întrebări practice ce țin de propunerile de proiecte și diverse aspecte ale Programului Orizont 2020. Evenimentul a fost organizat cu suportul financiar al Comisiei Europene, prin intermediul programului PC7 IncoNet EaP.

La data de 23 aprilie 2015, reprezentanții Centrului Proiecte Internaționale, în comun cu părțile interesate din domeniul cercetării-inovării din regiunea Dunării, au participat la atelierul de lucru „Programele Europene de Cercetare și Inovare: stimularea participării reprezentanților regiunii Dunării la Programul Orizont 2020, cu un accent special pe IMM-uri”, care s-a desfășurat în Kiev, Ucraina. Acest eveniment face parte dintr-o serie de 3 ateliere de lucru menite să continue dialogul politic lansat în iulie 2014 în cadrul Proiectului Danube-INCO.NET pentru atingerea obiectivelor Spațiului European de Cercetare și Uniunea Inovării a Strategiei Europa 2020.

Menținerea paginii web al CPI

Un instrument eficient de informare și promovare privind oportunitățile Programelor bilaterale și multilaterale, programelor comunitare europene este Portalul Centrului Proiecte Internaționale <http://cpi.asm.md/>, care reprezintă o sursă de informații utile destinate publicului larg, cercetători, masteranzi doctoranzi etc. unde se pot găsi materialele necesare privind apelurile curente în cadrul Programului - Cadru Orizont 2020, cautarea de parteneri potențiali, precum și multe alte activități, inclusiv zile de informare, training-uri, consultații desfășurate pe teritoriul Republicii Moldova și în străinătate. Suplimentar a fost creată pagina oficială a Centrului Proiecte Internaționale pe rețeaua de socializare Facebook <https://www.facebook.com/Centrul-Proiecte-Internationale-349877101789181/?fref=ts>, unde sunt diseminate publicului larg noutăți, apeluri deschise, training-uri, evenimente etc.. Pagina web: cpi.asm.md este monitorizată și întreținută de către administrator cu cele mai relevante noutăți, evenimente, apeluri deschise, etc.

Dr. Lidia ROMANCIUC,

Director, Centrul Proiecte Internaționale